

תורת הר"ף

ביאורים, פנינים, מוסרים וחדושים משיעורי
האדמו"ר רבי יאשיהו פינמא שליט"א
לפרשת השבוע

פרשת צו

פרשת צו

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה"

**מצוה שמקיימים בזריזות ובמסירות נפש
נשארת אצל האדם לאורך זמן ומשפיעה
לו כוח ויכולת מיוחדים**

בפרשת השבוע התורה אומרת לנו "צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה" ורש"י אומר במקום אין צו אלא ל' זרוז מיד ולדורות. וממשיך רש"י ומביא את רבי שמעון שאומר ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש בו חסרון כיס. שהאדם צריך להזדרז בקיום המצוות שאדם עושה לעשות אותם מהר. צריך להבין מה העניין שהתורה הקדושה מצווה אותנו פה להזדרז בקיום המצוות? ועוד יש להבין, מה העניין שרבותינו הקדושים תמיד מזרזים אותנו שכל מצוה שאדם עושה יעשה אותה בזריזות. "ואל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה" (אבות ב, ד) מדוע התורה מצווה אותנו כל כך על הזריזות, מה הכוח הגדול של הזריזות?

אלא אולי חשבנו לבאר יסוד גדול ונורא שצריך לחזק ולשים אותנו בנפש, יש לנו בשנה שבתות ומועדים, כאשר עושים הבדלה במוצאי שבת מברכים על הבשמים, ובמועדים לא מברכים על הבשמים. אומרים רבותינו הקדושים שמכיוון שביום שבת יש נשמה יתירה שיורדת בתוך האדם ובמוצאי שבת היא יוצאת מהאדם וחוזרת לשמיים, בגלל שהנשמה היתירה יוצאת וזה מסוכן שהנפש של האדם גם לא תצא איתה, לכן כביכול מברכים על הבשמים במוצאי שבת על יציאת הנשמה היתירה שנכנסה לאדם בערב שבת.

אבל אומרים רבותינו שבמוצאי יום טוב לא מברכים על הבשמים יש גם נשמה מיוחדת שנכנסת באדם אבל לא כמו של שבת שיוצאת במוצאי שבת, אלא היא נשארת באדם מיום טוב ולאט לאט היא פגה ועוברת מתוך האדם.

אם נתעמק ונבין את הדברים, נראה מתי שהקב"ה ברא את העולם ביום השביעי נתן הקב"ה נשמה יתירה, כך גם במתן תורה מתי שבני ישראל אמרו נעשה ונשמע ואחרי כן חטאו והקב"ה לקח מהם את שני הכתרים, זה היה דבר של טבע בעולם שביום שישי עם כניסת שבת נכנסת נשמה יתירה ובמוצאי

שבת היא יוצאת, כמו אור שנדלק ביום שישי עם כניסת שבת ובמוצאי שבת האור נכבה.

אבל יום טוב זה משהו אחר, יום טוב בא ממשהו גדול שקרה בעולם עם עם ישראל ואז הקב"ה ייסד לנו חג בגלל הנס שקרה ואז הנשמה המיוחדת נכנסת בגלל הנס שנוצר. למשל בפסח שבני ישראל היו במצרים, והקב"ה גאל אותם בניסים ונפלאות ואז נוסד חג בתורה שהוא פסח. אז הנשמה המיוחדת שיש לנו בפסח נכנסת בגלל החג הזה שנוסד במסירות נפש ובגלל הניסים שקרו לנו בפסח. אבל הנשמה הזו לא יוצאת ביציאת החג כי זה לא כמו שבת שיש אתערותא דלעילא שמתחיל ביום שישי ומסתיים במוצאי שבת, אלא זה המשך של הנס שקרה בפסח וממשיך ונשאר עוד זמן מסויים עד שעובר מתוך האדם. כך גם שבועות, יש נשמה מיוחדת שבאה לאדם בגלל מתן תורה בכניסת החג, ואחרי החג הנשמה הזאת פגה ועוברת מהאדם, כך כל החגים.

אם נסתכל על חג פורים, נראה שפורים זה יותר מעל החגים כולם, פורים לא מוזכר בתוך התורה הקדושה שהיה נס והייתה ישועה מהקב"ה של פורים. אלא בפורים עמדו אנשים צדיקים כמו מרדכי ואסתר ומסרו את הנפש שלהם ועשו דברים מעל הטבע, תפילות ותעניות ג' ימים שצמו וסיכנו את

החיים שלהם, עשו דברים עצומים והורידו את הנס לעולם. אם כך הכוח של פורים הוא כעין נשמה יתירה ולא חולף לא במוצאי שבת ולא במוצאי פורים, לא כמו החגים כולם שחולף עם הזמן, אלא כל פעם בפורים הנשמה המיוחדת שיורדת למי שמתנהג כמו שצריך נשאר בתוך האדם לאורך זמן או למשך כל החיים, כל שנה בפורים מהכוח של הנשמה המיוחדת שיורדת לאדם בפורים. וזה הדבר המיוחד שיש בפורים מה שאין בשאר החגים האחרים, ומה שאין בשום זמן אחר שיורדת בתוך האדם כמין התעברות של מעין נשמה יתירה שמיוחדת לשבת ומיוחדת לכל חג, והמיוחדת מכולן ביום פורים.

על פי זה אפשר לבאר ולומר יסוד גדול, התורה הקדושה אומרת לנו צו, ואין צו אלא לשון זירוז. ידוע שבבית המקדש היו כמה סוגים של קורבנות בדרך הקרבנות, ודרך העבודה שלהן. היו קורבנות שהיו בדרך הגרלה וכל כהן שהיה יוצא הגורל שלו הוא היה זוכה להקריב קרבן, או לעשות עבודה בבית מקדש. היה עוד סוג שני של עבודה שהיו צריכים להקריב קרבן או לעשות עבודה מסוימת, ואז כל הכהנים היו רצים ומי שהשיג ראשון זכה באותו קרבן או באותה עבודה.

משני סוגי עבודות אלו יוצא שהעבודה שבאה לכהן על ידי גורל, כמו שבשבת נכנסת באותו כהן נשמה יתירה משמיים זיכו אותו להקריב את הקרבן ויצא לו גורל שזה שלו, נכנס בו כוח שיש לו זכות גדולה כמו נשמה יתירה שבשבת נכנסת בו.

אבל כהן שזכה להקריב קרבן כי הזדרז ורץ להקריב קרבן מהר יותר מכולם ומסר נפש יותר מכולם, אז אצלו הכוח של הנשמה היתירה היא בגדר של פורים שנשארת אצלו יותר זמן, כי דבר שנעשה על ידי זריזות ומסירות נפש, על ידי סיכון או ריתחא דאורייתא כוח הנשמה נשאר אצלו יותר זמן מאשר משהו אחר, כמו שבת שהנשמה במוצאי שבת יוצאת כי זה בא מהקב"ה בזמן מסויים ויוצא בזמן מסויים, כך גם העבודה של כהן שרץ והזדרז ועשה אותה מהר זה כמו חגים שזכינו על ידי שהשתדלנו ומסרנו נפש. חג הפורים שמסירות הנפש היא יותר גדולה מכל החגים, הנשמה היתירה יותר מיוחדת, יותר חדה ונשארת יותר לאורך זמן מדברים אחרים.

לכן פה התורה הקדושה מצווה אותנו "צו את אהרן ואת בניו לאמר" בכל דבר של מצוה ויש חסרון כיס צריך זירוז, כי מתי שהאדם מזדרז ועושה במהירות את המצוה, האדם משאיר את הכוח של המצוה אצלו לאורך זמן. מתי שהאדם מקיים מצוה כי היא הגיעה

לידיו והוא עמד וקיים את זה, זה כמו שבת שנכנסת
נשמה יתירה בשבת.

אבל מתי שהאדם עושה מצוה על ידי זירוז ומוסר
את נפשו ומקיים את המצוה על ידי זירוז שהוא רץ,
יש לו כוח גדול ביותר והנשמה הזאת היא נשמה
חזקה שיש לה כוח גדול לאורך זמן שנשאר אצל
האדם. ולכן מרדכי ואסתר ביקשו מכנסת ישראל
כתבוני לדורות, לכתוב את זכר פורים לדורות כי הם
מסרו נפש על החג והזמן הזה, וכך קידשו אותו ועשו
את הזמן הזה זמן מיוחד, וימים אלו לא ישכחו לדורות
כי נעשו במסירות נפש.

אם כך נלמד יסוד גדול, מתי שאדם מקיים מצוה
במסירות נפש ובזירוז הוא בונה משהו מיוחד שנשאר
אצלו, כמו נשמה יתירה של פורים שנשארת אצל
האדם ולא עוברת במוצאי שבת, אלא נשארת לשנים
רבות כי זה משהו מיוחד. מתי שהאדם מקיים מצוה
שהגיעה לו לקיים, זה כמו נשמה יתירה של שבת
שבמוצאי שבת חולפת ועוברת מהאדם.

ולכן פה בפרשת השבוע התורה הקדושה אומרת
"**צו את אֶהְרֹן**", צו מלשון זירוז שנדע שמצוות שיש בהן
זריזות ואדם עושה אותן במסירות, הן נשארות אצל
האדם לאורך זמן ואורך החיים. כל מצוה שאדם מסר
נפש עליה נשארת אצלו ונותנת כוח לאדם ויכולת

לאדם לעמוד במצבים קשים ומחזקת ומרוממת את הנפש של האדם כי הוא מסר נפש עליה, לכן מצוות שאדם מסר נפש עליהן יש להן כוח גדול ביותר.

בזמנים פנויים ובפתחים פתוחים השטן מנסה להיכנס

האדם צריך לדעת שהימים של השבוע מכוונים. וכל שעה, כוחה כוח אחר ואין דומה שעה לשעה ולא יום ליום אחר.

וכך יום ראשון, הוא יום שקשה בנפש האדם להתחיל התחלה חדשה, אחרי האור שעברנו בשבת קודש נכנסים למציאות ריקה של ימות השבוע, אך עלינו לא ליפול לייאוש ועצבות אלא מיד לחשוב מה בונים חדש בעבודת השם, מה מוסיפים, מה מועילים וכך מחיל אל חיל לא נותנים לשטן ולעצבות ולייאוש להיכנס לחיים, ולא ח"ו למלא את החסר בנפש במחלוקות ובעצבויות. אלא מיד לקבל קבלות חדשות ולחדש חידושים חדשים ולא להשאיר רגע אחד פנוי, כי ברגעים פנויים ובזמנים פתוחים, זה המקום של השטן להיכנס.

חייב לסגור כל פתח ולא לתת לשטן להיכנס בעצבות של החיסרון של הנשמה היתרה, של יום

ראשון, כי אם יום ראשון חלש ורווי בצער ובעצבות ובייאוש, משפיע על כל השבוע כולו ח"ו.

וצריך לדעת שהחיים הם כהר של אגוזים. כאשר מזיזים אגוז אחד, כל ההר של האגוזים זזים. כך כל דבר לטוב או לרע, כל תזוזה בעלת משמעות גדולה ביותר. וביותר בשבוע שנכנסים לימי השובבי"ם, שאחד מהדברים הקשים שגורם ליפול במידת היסוד, זה עצבות.

וכך העצבות נמצאת לפני הנפילה במידת היסוד וכך גם אחרי הנפילה שחוטא האדם, נופל לריקנות ולעצבות. ועל האדם להיזהר זהירות גדולה, מעצבות שבאה לפני או אחרי פגם בחטא הידוע, זוהי עצבות מסוכנת.

לא כל העצבויות דומות, כמו שלא כל מיני הכעסים דומים, ולא כל השמחות דומות. בעוונות הרבים הכל השתבש והכל נהיה בילבול גדול. אנשים לא יודעים להבדיל בין שמחה לעצבות, בין אושר לשמחה, בין כעס לייאוש, בין ייאוש לתקוה.

העולם נהיה בילבול גדול ואדם "כָּסוּס שׁוֹטֵף בַּמַּלְחָמָה" (ירמיה ח, ו), חייו רודפים, יום רודף יום, שבוע רודף שבוע, שנה רודפת שנה וכך מוצא את עצמו בזיקנה בלי הבנה בכלל מה עבר, מה קרה בחייו, מה

עשה, מי עזר לו באמת, מי הזיק לו, מה בנה אותו, מה החריב לו. העולם נמצא בחוסר הבנה וחוסר ידיעה של היסודות העיקריים של החיים, שאיבדנו את ההבנה עליהם. בדורות הקדומים ידעו מה זה כיבוד הורים, מה זה כבוד לתלמידי חכמים, מה זו אהבה אמיתית.

היום אהבה היא לא אהבה, היא כמין הסכם נאמנות משודרג. וכך חיים, מגדלים דור על דור, חסר ידיעה, חסר הבנה. העיקר כולם חיים, יום על עוד יום, שנה על עוד שנה.

וצריך לדעת שאחד מהדברים הבסיסיים שמשנים את הראיה של החיים ואת החדות של ההסתכלות על החיים, זה פגם במידת היסוד. כאשר האדם חי בפגם מידת היסוד, כל חייו נהיים מטושטשים ואינו רואה שום דבר בראיה אמיתית, והכל מעורבב טוב ורע. וגם כאשר עושה מצוה, המצוה מעורבבת.

ולכן לפני כל לימוד תורה ולפני כל מצוה, יכוון על מצוות התשובה, שלא יתן ח"ו כוח לטומאה, והמצוה שעושה לא תלך למזיקים ולמקטרגים. ועל זה צועק הנביא "הִסִּירוּ הַבְּגָדִים הַצְּאִים מֵעֲלֵיּוֹ" (זכריה ג, ד), כשם שאי אפשר ללבוש בגדים חדשים על הבגדים הישנים, כך אי אפשר לקיים מצוות ומעשים טובים בזמן שהאדם חוטא ועושה רע.

ועל זה מתפללים בסימנים בליל ראש השנה
שְׁנֵיהֶּיָ לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנֵב. וקשה, הרי מי שהוא ראש
 הוא לא זָנֵב, ומי שהוא זָנֵב הוא לא ראש. אלא אדם
 יכול להגיע למצב, להיות גם ראש וגם זנב ביחד. וכך
 מוצאים מעשים בכל יום, אנשים שמקיימים מצוות
 ומצד שני עושים עבירות.

מצוות שדוחפות את האדם להתנתק מהרע ולראות את חייו בצורה נקיה

וזו סכנה גדולה שנותנים כוח לקליפת נוגה, לערבב
 הטוב והרע יחד. ולכן ידע האדם שישנן מצוות,
 ששומרות ומגינות על האדם ודוחפות את האדם
 להתנתק מהרע ולהתחיל לראות את החיים בצורה
 נקייה.

והדבר הראשון בחיי האדם להקפיד בכל עניין
 הנטילת ידיים, בין של בוקר, בין של אכילת לחם,
 בין של בית הכסא ומקומות הראויים נטילה. וכן
 יקפיד לעשות הנטילה המובאת ברבותינו הקדושים,
 והרחיב עליה רבנו ה"בן איש חי" צוק"ל, ששומרת
 ומצילה ומטהרת את האדם. וכן יקפיד לטבול במקוה,
 כי הטבילה מביאה את האדם להיות כאדם חדש,
 כשיורד לתוך הארבעים סאה מים ולא נושם, הרי הוא
 כמת. וכשיוצא, הרי הוא כבריאה חדשה.

וסודות המקוה עצומים ומחיים את האדם ומביאים את האדם לטהרה אמיתית ולראיה אמיתית של החיים.

וכן ההקפדה להיות מעשרה ראשונים המגיעים לתפילה (ברכות ה'), הכוח העצום והזכות העצומה, להיות מעשרה ראשונים, אין לנו הבנה עד כמה המעלה והמצוה הזאת משפיעה על נפש האדם ופותחת חריץ בנפש, להתחיל להבדיל בין הטוב לבין הרע.

אלו מצוות שבראיה פשוטה לא מבינים מה הם משפיעים לראות את הגבולות יותר נכון. אך במצוות האלו נתנו רבותינו כוח עצום, לעשות סדר בראש ובנפש של האדם.

וכן להקפיד להיות סנדק, וביותר בימי השובבי"ם האדם אפילו יקנה בכסף להיות סנדק. וידוע שמעלת הסנדק, גדולה ממעלת המוהל. והביאו ראייה לכך מזכות הכבוד לעליה לתורה, מכבדים את הסנדק לפני המוהל.

וידע האדם שסוד הסנדקאות עצום וכדמובא בתלמידי "רבנו פרץ" שסנדקאות מעשירה שהקשו, הרי הרבה ישבו סנדק ולא התעשרו, אם כן איך אומרים רבותינו סנדקאות מעשירה. ותרצו ואמרו,

שהרבה פעמים נכתב על האדם מוות, ובמקום המוות עליו או על בני ביתו, הקב"ה פודה ולוקח את העשירות ונותן חיים. ואחת מן המצוות שהקב"ה פודה מוות לחיים, על ידי סנדקאות.

וביותר זכות גדולה שהאדם יהיה סנדק בהכניסו את בנו לברית מילה. ואם יוצא בימי השובבי"ם, אשריו ומה טוב חלקו. ויזהר לייחד כסא מיוחד לכבוד אליהו הנביא זכור לטוב, ואבי הבן יעמוד ויבקש מאליהו הנביא, להיות מליץ יושר בשמיים, שבנו הנולד יהיה גדול בתורה וביראת שמיים.

וכבר לימד אותנו רבנו סעדיה גאון זצוק"ל, שכל מה שזכה להיות רבי סעדיה גאון, הוא בזכות שקודם לברית שלו אביו יושב לבד, ליד הכסא של אליהו הנביא ובכה והתפלל, שבנו המובא לברית יהיה צדיק וחסיד. ואת כל גדולתו של רבי סעדיה גאון, תלה ביום הברית ובתפילת אביו על הכסא של אליהו הנביא.

וכן יקפיד ויזהר זהירות גדולה לקחת את העורלה של בנו בידו, ולא על ידי שליח ולא על ידי המוהל. אלא הוא בעצמו, ויקבור את העורלה בחול, ויחפור יותר משלושה טפחים באדמה, כי סכנה גדולה להמשך חייו הרוחניים של התינוק, אם עושים מעשי כשפים או דברים שאינם ראויים בעורלה.

וכן יזהר כשנולד התינוק, הבגד הראשון שמלבישים לו, שלא יהיה בגד שלבשה אותו בת, אלא רק בן. כי דבר זה משפיע על נפש האדם ח"ו, שיהיה רוזף דברים רעים.

וכן יקפיד לאכול ממאכלים של סעודת מצוה, סעודת ברית, סעודת החודש, סעודת סיום מסכת. וכשנתבונן נמצא על בן סורר ומורה (סנהדרין ע:), שאינו נעשה בן סורר ומורה, עד שיאכל תרטימר בשר וישתה חצי לוג יין האיטלקי. ואם אכל בסעודת מצוה, אינו נהיה בן סורר ומורה. ומדוע, כי האכילה הזאת מטהרת את הנפש ומביאה את הנפש למקומות קדושים וטובים.

וכבר שמענו על קדוש וצדיק מבני משפחתינו, שהיה מקפיד שלא לאכול שום אכילה אם היא לא מסעודת מצוה. והיה שומר בביתו מסעודות מצוה, שרק זה יהיה מאכלו.

ויזהר וישמר וישמור כל מחשבותיו שלא יתן דרוור למחשבותיו, כי פגם המחשבה הרבה פעמים יותר קשה מפגם המעשה ממש. וכבר לימד אותנו מורנו המהר"ח זצוק"ל, כמה נזק נגרם במחשבות לא טהורות, כי פוגע בשכינה ופוגע בעליונים. וכל מחשבה, ישמור נפשו שתהיה מחשבה טהורה ושלימה.

ולכן כשמתווכח בדברי תורה ומחדד את ראשו בדברי הלכה, יכוון בדעתו שהויכוח והפילפול הזה יהיה להגיע להלכה פסוקה, יהיה תיקון על מחשבות פגומות שחשב. וידוע מה שכותב רבנו המהר"ח זצוק"ל, שהרבה פעמים היה רואה את מורנו רבנו האר"י הקדוש זצוק"ל, מתווכח בדברי הלכה, עד שכל גופו היה מתמלא בזיעה. והזיעה הזאת והפילפול הזה הוא תיקון של מידת היסוד, על מחשבות לא ראויות.

וכן יקפיד האדם לסדר את לימודו בדברים שלומד ומקדש את עצמו בידיעת התורה ובדבקות בהקב"ה, להיות קשור בתורה דקודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא.

וישמור זמן במשך היום ללמוד המוסר מספר קבוע, וכן ישמור ויבנה זמן ללמוד הלכה ולהתפלפל בה, כי התיקון בהתפלפלות ובלימוד ההלכה מביא את האדם לתקן מחשבות פיגול שחשב ופגם בשורש נשמתו. וידע שעל כל סוג של מחשבה אסורה, יש עונש ופגם בעולמות העליונים. כגון, אדם שחשב על חטא מסוים, הפגם הוא פגם מסוים. וכן אדם שחשב על עבירה אחרת, הפגם הוא פגם אחר והעונש הוא אחר והתיקון הוא אחר. ולא כל מחשבה, כל תענית או כל תיקון מועיל. יש סדר על כל מחשבה ועל כל עוון, מה הסדר והתיקון שלו.

ו**ישתדל להקפיד בתפילת שחרית ב"וּיְבַרְךָ דְּוִיד"** כשאומר "**וְאֵתָהּ מוֹשֵׁל בְּכָל וּבְיַדְךָ כָּח וּגְבוּרָה**" יקח בידו שלוש מטבעות. שניים יהיו צמודים ואחד ביד רחוק מהשניים, ויתנם לצדקה. וכן בשבת קודש, יקצה במחשבתו לפני שבת שלוש מטבעות, וכשיגיע ל"**וּבְיַדְךָ לְגִדָּל וּלְחַזֵּק לְכָל**" יצייר בדעתו שנותן הצדקה. ואחרי שבת, יתן הצדקה הזאת, וידע שיש לצדקה הזאת כוח לברר ולזכר את הדעת, שיראה את הדברים בצורה נכונה ואמיתית.

וכן ישתדל בכל כוחו לחתן יתום ויתומה, דמצוה גדולה זאת. גם היא משפיעה על האדם להגיע להבנה ולסדר בראש שלו, וכן שיתום ויתומה יהיו מיושבי שולחנו ואוכלים בביתו.

וכן כוח תפילת מנחה בדביקות גדולה ויגיע להוריד דמעות בדביקות בשעת תפילת מנחה, דכוח תפילת מנחה עצום ביותר. והסודות הטמונים בזמן המנחה, אי אפשר להגיע לעומק השגתם, מרוב הגדולה והעומק הטמון בהם ולכן להשתדל לחזק את תפילת מנחה.

בע"ה נעלה ונתעלה כולנו יחד ונתקן עולם במלכות שדי. וישתדלו צדיקים לחיות את התורות ששולחים כמקשה אחת, ונזכה לאורה זו תורה אור המנורה זכה וברה.

באהבה רבה,
יאשיהו יוסף.

צדקה - המצוה היחידה שנשארת רשומה במצחו של האדם

דהנה ידע האדם יסוד גדול, שכל בוקר אשר קם ומקיים מצוה, נרשמת על מצחו המצוה הראשונה אשר עשה. וכאשר עושה מצוה שניה, המצוה הראשונה נבלעת ועל מצחו רשומה המצוה השנייה. וכן אחרי המצוה השלישית, נבלעת השנייה והשלישית רשומה על מצחו וכך במשך כל היום מחיל אל חיל, ממצוה למצווה.

מצוה אחת רשומה על מצחו והיא המצוה האחרונה. אבל כאשר מקיים מצוות הצדקה, היא לא נבלעת והיא נשארת חקוקה על מצחו של האדם כל הימים. וזה "וְצִדְקָתוֹ עִמָּדָת לְעַד" (תהילים קיב, ג) הצדקה עומדת שרירה וברירה וקיימת לעד וזו רק במצוות הצדקה.

ואם כן, כל מצוות הצדקה שעשינו כל חיינו עומדות על מצחנו חקוקות זכרון לפניך. וכמה שיותר מבינים מה המשמעות של מצוות הצדקה, משלימים את המצוות שעשינו בלי ידיעה, והמלאכים שנבראו

מכל מצוות הצדקה שצדקתם עומדת לעד, נהיים מיום ליום יותר מושלמים.

וכמה שאדם מתבגר ונהיה יותר עם יראת שמיים ויותר משכיל ונבון, כך המצוות הרשומות על מצחו מתעוררות ומקבלות חיות, ומעוררות את הנשמה של האדם ומרימות את האדם למקום גבוה ומביאות את האדם לרחבות הדעת. וכך ברחבות הדעת, האדם זוכה לשפע, לברכה, להצלחה והארת פנים מבורא עולם, ונהיה מעל הכל "כְּנֶשֶׁךְ יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלָיו יִרְחֹף" (דברים לב, יא), עולה ומתעלה מעל כל הדברים הקטנים של חיי היום יום, שאין בהם ממש וגובלים בעניות הדעת.

ולכן נקבל על עצמנו לדעת ש"צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדָּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה" (ישעיה א, כז). שאין דבר בעולם שעומד ליד השלושה עמודים תורה, תפילה וחסד. אלו שלושה רגלים של כסא הכבוד שהם אברהם חסד, יצחק תפילה, יעקב תורה, והרגל הרביעית היא דוד המלך, שהיא תשובה להשלים את השלושה רגלים.

והנה ישתדל האדם יסוד ראשון בחייו, שכאשר רואה עני או אדם שרוצה לבקש ממנו צדקה, אל תמתין שיבקש, תן לו לפני שיבקש. ואחרי כן אם צריך לתת לו, תוסיף לו, אבל לפני שמבקשים ממך צדקה אתה תיתן.

והגמרא אומרת (שבת קנא): דבר מפחיד, רבי חייא אמר לבתו, מתי שבא עני לבקש צדקה, את תקדימי לתת לו צדקה, בכדי שהקב"ה יקדים ויתן לבניך. ודרש ואמר "בגלל הדבר הזה" (דברים טו, ז). ותנא דבי רבי ישמעאל, גלגל הוא שחוזר בעולם ע"כ.

ועל זה אומר דוד המלך (תהילים יז, טו), "אני בצדק אֲחֹזֶה פְּנִיךָ אֲשַׁבְּעָה בְּהִקְיִי תְמוֹנֹתֶיךָ" (תהילים יז, טו) אם "אני בצדק" כשממני מתחילה הצדקה, אז "אֲחֹזֶה פְּנִיךָ" אני גורם יחוד שמו יתברך וגורם לאור פנים של רחמים. אולם "אֲשַׁבְּעָה בְּהִקְיִי", כשהעני מקיץ ומעורר אותי בפשיטת ידו ליתן לו הצדקה, אז "תְמוֹנֹתֶיךָ".

יחוד שם י-ה-ו-ה בכל דבר שעושים פותח לאדם שערי שמיים

והנה נחזק בנפשנו יסוד גדול שמהיום נשתדל בכל יום לעשותו, ודבר זה יפתח לנו שערי אורה, שערי ברכה, שערי הצלחה והרווחה. אמרו רבותינו על הפסוק "יִשְׁמְחוּ ה'שָׁמַיִם וְיִתְגַּל ה'אָרֶץ" (תהילים צו, יא) ראשי תיבות של פסוק זה י-ה-ו-ה שמו של הקב"ה.

והנה תחילת הפסוק "יִשְׁמְחוּ ה'שָׁמַיִם" זה י"ה, חצי משמו של הקב"ה שהוא קשור לשמיים. אבל יש חצי שני של הפסוק, "וְיִתְגַּל ה'אָרֶץ" שזה ו"ה.

והנה אחרי חורבן הבית ומלחמת עמלק, שמו של הקב"ה חסר ויש רק "יְשֻׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם" י"ה, וחסר לנו "וַיִּתֵּן הָאָרֶץ" ו"ה. וכל מה שעושים אנחנו בעולם עד ביאת המשיח, להשלים את שמו של הקב"ה יהו"ה שיהיה שלם.

ולכן רבי חייא היה זורע פשתן וקוצר אותו ועושה מלכודות וצד צבאים, ונותן הבשר לצדקה ולוקח העור וכותב עליו חמישה חומשי תורה ושישה סדרי משנה.

והיה הולך לכפר ולוקח חמישה ילדים ומלמדם חמישה חומשי תורה. ובכפר אחר לוקח שישה ילדים ומלמדם שישה סדרי משנה. ובזה משלים חמישה ילדים, חמישה חומשי תורה כנגד ה' של שמו יתברך, ושישה סדרי משנה עם שישה ילדים כנגד אות ו' של שמו יתברך. וכך היה עובד לתקן עולם במלכות שדי, להשלים את שמו יתברך בשם יה-וה.

והנה בכל יום שלומד האדם מחמישה חומשי תורה, ולומד משנה משישה סדרי משנה, משלים את שמו יתברך.

וכן בנתינת הצדקה שמהיום נקבל על עצמנו בכל יום לתקן את המחשבה ולעורר את הגאולה, כשנותנים צדקה בכל יום להקפיד שהעני או המבקש,

לפני שמבקש לקחת את הכסף ביד ולחשוב על אות י' שהיא כנגד הכסף. ולחשוב בדעת ולצייר ממש שהחמישה אצבעות שלנו כנגד אות ה'. והזרוע של היד שלנו כנגד אות ו'. וכאשר מוסרים את הצדקה לעני, לצייר בדעת שלנו שהחמישה אצבעות של העני זה אות ה' וכך משלים את שמו יתברך י-ה-ו-ה, וזה בסוד "יְשִׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ".

ובצורה כזו משיג השגות גדולות, מטרה את מחשבתו, משלים את שמו יתברך ומקרב את הגאולה השלימה.

ועל פי זה יובנו דברי הגמרא (קידושין פב.) כל שעסקו עם הנשים, לא יתייחד עם הנשים ע"כ. והנה איזה חידוש הגמרא מחדשת לנו, פשוט שאסור להתייחד עם אישה וזה עוון גדול, אז מה החידוש אל יתייחד עם הנשים?

אלא מסופר על רבי מאיר מפרמישלאן שהיה קודש קודשים, שבאחד הימים באו תלמידיו ומצאו אותו עומד לפני אישה עניה, ולוקח את הצדקה ומעביר אותה מיד ליד, ואחרי כן נותן לה את הצדקה. ושאלו אותו מדוע רבנו מעביר הצדקה מיד ליד, אמר להם את הגמרא בקידושין, כל שעוסק עם הנשים לא יתייחד עם הנשים.

אם אתה עוסק במצוות צדקה עם נשים עניות, אלמנות, אל תעשה ייחוד של יה-וה עם אישה, אלא תעשה הייחוד עם עצמך. תעביר מ-י' שזה הכסף, ו-ה' שזה החמש אצבעות שלך, ו-ו' שזה הזרוע ליד השניה שלך שזה אות ה' וכך אתה עושה ייחוד, בלי לעשות ייחוד עם האישה, אלא בינך לבין עצמך עושה יחוד של יה-וה.

וייחוד זה ישתדל האדם בכל יום לעשותו, ולחזק ולקרב הגאולה השלימה. ועל פי זה תוכן הגמרא (ר"ה ד:) האומר סלע זו לצדקה, בשביל שיחיה בני ובשביל שאזכה בה לחיי העולם הבא, הרי זה צדיק גמור. ובתוספות שם הקשו, ממה שכתוב (אבות א, ג) אֵל תִּהְיֶינָה כְּעִבְדִים הַמְשֻׁמְשִׁין אֶת הָרֵב עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרֶס. אם כן, פה הוא כעבד המשמש את רבו בשביל לקבל פרס, שיחיה בני, שאהיה מנוחלי העולם הבא.

אלא מפרשים רבותינו, שבאמת האדם בנו בריא, וכל מה שנותן צדקה זה רק בכדי לומר שיחיה בני, רק בכדי לומר שיזכה לעולם הבא, ועל ידי אמירה זו ונתנית הצדקה לעשות יחוד של שמו יתברך יה-וה.

וחייב האדם להיות בגדר "רִדְף צְדָקָה וְחֶסֶד יִמְצָא חַיִּים צְדָקָה וְכְבוֹד" (משלי כא, כא) הוא ירדוף אחרי הצדקה ולא ימתין שיבואו לבקש ממנו. כי אם מבקשים, הוא לא יכול להשלים את התיקון יה-וה.

וישתדל בכל כוחו לתת את הצדקה בשמחה עצומה, כדברי הגמרא (ב"ב ט:): ואמר רבי יצחק, כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות. והמפייסו בדברים מתברך באחת עשרה ברכות. וכך נפסק להלכה בשולחן ערוך (יו"ד רמט, ג) צריך ליתן הצדקה בסבר פנים יפות, בשמחה ובטוב לבב. ומתאונן עם העני בצערו ומדבר לו דברי תנחומין. ואם נתנה בפנים זועפות ורעות, הפסיד זכותו עכ"ל.

וכמה תשובה אנחנו צריכים לעשות, שכמה פעמים נותנים אנו צדקה ומצטערים או לא נוהגים בכבוד הראוי, במי שנותנים לו הצדקה. דהנה הצדקה שש ברכות, והפיסוס עוד אחת עשרה ברכות. ואם האדם נותן, למה יקלקל הנתינה בצער או בפנים זועפות למקבל.

וידע האדם יסוד, כאשר מבקש צדקה למען התורה או למען עניים ומתבייש בזה שמבקש צדקה, בבושה הזאת מכפר על פגם מידת היסוד. וחייב כל אחד מאיתנו, בין שיש לו בין שקשה לו, לתת צדקה ולעשות הייחוד של יה-וה ולזכות אנשים בצדקה. והבושה של לבקש היא כפרת עוונות ותיקון למידת היסוד.

וכך בשנים הקודמות כשהיינו מתרימים צדיקים להחזקת הישיבה, היינו עומדים ומבקשים לעזור

לתורה, והייתה לנו בושה גדולה. והיינו עומדים פעמים שלא היה בנו טיפת דם מבושה, והיינו מבקשים מהקב"ה שימחל ויסלח ויכפר למידת היסוד של כל בני הקהילה.

אנחנו קהילה קדושה שכולנו קשורים אחד לשני בנפשנו. מי בארץ הקודש, מי במדינה כזו ומי במדינה אחרת. כולנו בני אב אחד, אָבֵינו אָב הַרְחֵמוּ, הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ. וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהִבִּין וּלְהַשְׁפִּיל, לְשִׁמְעַ, לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תַלְמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה.